

Newsletter
Konwencja ONZ
o prawach osób niepełnosprawnych

Nr 2/2015

Ważne

Projekt nowelizacji Kodeksu wyborczego zgłoszony przez Prezydenta RP [art. 9 – Dostępność, art. 29 – Udział w życiu politycznym i publicznym]*

Prezydent RP zgłosił projekt nowelizacji Kodeksu Wyborczego [\[Projekt Prezydenta RP\]](#). Zgłoszone poprawki zakładają m.in. likwidację nakładek na karty do głosowania (uchylenie art. 40a KW) wykorzystywane przez osoby niewidome, słabowidzące, co wiąże się z pozbawieniem możliwości bezpośredniego oddania głosu wymienionej grupy osób, gdyż nowelizacja nie wprowadza w zastępstwie innej techniki tajnego i samodzielnego oddania głosu. Do Sejmu została zgłoszona petycja w sprawie utrzymania nakładek na karty do głosowania.

[\[Petycja\]](#)

Nowe przepisy dot. zatrudniania niepełnosprawnych [art. 27 – Praca i zatrudnienie]*

Z początkiem 2015 r. weszły w życie przepisy nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Wprowadzenie ich było konieczne ze względu na dostosowanie do przepisów Rozporządzenia Komisji Unii Europejskiej. Zdaniem Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych Jarosława Dudy wprowadzone zmiany spowodują zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Ze szczegółowymi zmianami można się zapoznać pod adresem:

[\[www.niepelnosprawni.gov.pl\]](http://www.niepelnosprawni.gov.pl)

[\[Tekst ustawy\]](#)

Sprawy u Rzecznika Praw Obywatelskich

Czy coś się zmieni w sytuacji osób z niepełnosprawnościami? c.d. [art. 28 – Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna]*

W dniu 30 grudnia 2014 r. Rzecznik Praw Obywatelskich skierował pismo do Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Wystąpienie było zamieszczone w [\[Newsletterze Nr 1/2015\]](#). 20 stycznia do RPO wpłynęła odpowiedź z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w której Podsekretarz Stanu Elżbieta Seredyn poinformowała, że w Ministerstwie są prowadzone prace nad programem wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, których opiekunowie utracili prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i nie spełniali warunków do specjalnego zasiłku opiekuńczego, który miał być finansowany przez PFRON. Kwestię

przywrócenia utraconego z dniem 1 lipca 2013 r. świadczenia pielęgnacyjnego reguluje ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, która weszła w życie 15 maja 2014 r. i stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. Ponadto Pani Minister po raz kolejny poinformowała Rzecznika o trwających pracach w ramach tzw. „okrągłego stołu”, których celem jest wypracowanie nowych, systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz, że na tym etapie nie jest możliwe wskazanie ostatecznego kształtu rozwiązań, które zostaną wypracowane. Prace „okrągłego stołu” trwają od 30 kwietnia 2014 r.

Co dalej z wyrokiem TK stwierdzającym niezgodność art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych z Konstytucją [art. 28 – Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna]*

Rzecznik zwrócił się z zapytaniem do Ministra Pracy i Polityki Społecznej o stan prac legislacyjnych zmierzających do wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 [\[Newsletter nr 11/2014\]](#) i przewidywanym terminie wejścia tej regulacji w życie. W odpowiedzi Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej poinformowało, że został przygotowany projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, który w najbliższym czasie zostanie zgłoszony do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów. Niezwłocznie po wpisaniu wskazanego projektu ustawy do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów projektowane regulacje zostaną skierowane do uzgodnień międzyresortowych oraz przedstawione do opinii partnerom społecznym. [\[Zapytanie do MPiPS\]](#)

Czy świadczenia opiekuńcze dla każdego? [art. 28 – Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna]*

W dniu 18 listopada 2014 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 17 ust. 5 pkt 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych jest niezgodny z art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. [\[Newsletter nr 11/2014\]](#). Jednak wyrok ten nie wyczerpuje gamy problemów w dostępie do świadczeń pielęgnacyjnych opiekunów osób z niepełnosprawnościami. Do Rzecznika nadal wpływają sprawy, w których zgłaszane są przykłady braku możliwości uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego przez jednego z małżonków na opiekę np. niepełnosprawnego rodzica w sytuacji gdy drugie z małżonków ma przyznane prawo do zasiłku na np. niepełnosprawne dziecko. W ocenie Rzecznika, ograniczenia w dostępie do świadczeń opiekuńczych zawarte w ustawie o świadczeniach rodzinnych stwarzają zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodziny i małżeństw, a ponadto mogą prowadzić do naruszenia art. 69 Konstytucji. Mając na uwadze wpływające skargi, Rzecznik Praw Obywatelskich wystąpiła do Ministra Pracy i Polityki Społecznej, z prośbą o informację o planowanych przez Ministerstwo działaniach zmierzających do rozwiązania wskazanych problemów. [\[Wystąpienie RPO do MPiPS z 21.01.2015\]](#)

Prawa osób z niepełnosprawnościami a transport drogowy [art. 9 – Dostępność, art. 20 - Mobilność]*

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga osoby niewidzącej, której odmówiono wstępu do środka transportu wraz z psem przewodnikiem. Zgłoszono także problem dowolnego stosowania przez przewoźników ulg przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. Wyjaśnienia w tych kwestiach nadesłał Dyrektor Departamentu Polityki Transportowej i Drogownictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, na którego terenie te przykre fakty miały miejsce. Ale sprawa dotyczy tak naprawdę wszystkich przewoźników w całym Kraju. Jak wskazał w swoim piśmie Pan Dyrektor „w polskim systemie prawnym brak jest:

obowiązku przedłożenia regulaminu przewozu osób przez przewoźnika, a tym bardziej uprawnienia właściwego organu do badania jego treści;

sankcji za naruszenie art. 20a ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

obowiązku stosowania ulg ustawowych przez przewoźników w komunikacji ekspresowej.”

Po przeanalizowaniu sprawy Pani Rzecznik powzięła wątpliwość, czy istnieją skuteczne mechanizmy prawne, które gwarantują osobom niepełnosprawnym realizację ich uprawnień. Mając powyższe na względzie Prof. Lipowicz wystąpiła do Przewodniczącego Komisji Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP z prośbą o informację, czy przedstawiony problem jest znany Komisji i czy był przedmiotem jej prac.

Dostępność usług bankowych [art. 9 – Dostępność, art. 19 – Prowadzenie życia samodzielnie i przy włączeniu w społeczeństwo]*

Do RPO wpływają skargi, w których osoby z niepełnosprawnościami przedstawiają problemy w dostępie do usług bankowych. Bankowe serwisy internetowe bardzo często wymagają obsługi przy użyciu myszki. Te ograniczenia wykluczają osoby niewidomy, słabowidzące, osoby z ograniczoną motoryką rąk i seniorów. Zgłaszają się też osoby głuche, które aby skorzystać z niektórych ofert bankowych muszą telefonicznie kontaktować się z konsultantem. Dla kogoś niesłyszącego jest to po prostu niewykonalne. Powyższe sprawy Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawiła Przewodniczącemu Komisji Etyki Bankowej. W oczekiwaniu na stanowisko, wyraziła nadzieję, że zgłoszone problemy i oczekiwania środowiska osób z niepełnosprawnościami będą pomocne w pracach Zespołu ds. obsługi osób niepełnosprawnością działającym w ramach Komitetu Jakości Usług Finansowych, zadaniem którego jest redukcja barier w dostępie do usług bankowych osobom z niepełnosprawnością.

Konferencje, debaty, badania

Family Friendly Employment – Polityka przyjazna rodzinie [art. 8 – Podnoszenie świadomości]*

W dniu 22 stycznia 2015 r. w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” odbyła się konferencja zorganizowana przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych pt. „Zatrudnienie przyjazne rodzinie – doświadczenia międzynarodowe, realia polskie”. Inspiracją do zorganizowania tego spotkania była publikacja pod tym samym tytułem, opracowana pod kierownictwem prof. nadzw. dr hab. Bożeny Balcerzak-Paradowskiej. Konferencja stanowiła próbę odpowiedzi na pytania, czy pracodawcom opłaca się prowadzić w zakładzie pracy politykę przyjazną rodzinie, jakie korzyści odnosi pracownik z rozwiązań ułatwiających godzenie pracy z życiem rodzinnym, a także wskazanie uwarunkowań i barier zatrudnienia przyjaznego rodzinie w Polsce. Podnoszono także kwestie związane ze starzeniem się społeczeństwa i w związku z tym koniecznością sprawowania przez pracowników opieki nad osobami starszymi, zależnymi. Często rozwiązania proponowane w ramach FFE (Family Friendly Employment) ograniczają się wyłącznie do kobiet w ciąży i młodych rodziców. Brak jest natomiast rozwiązań dla osób wpierających osoby potrzebujące pomocy w życiu codziennym ze względu na wiek lub niepełnosprawność. Więcej informacji pod adresem: [\[Konferencja\]](#)

Dobre praktyki

Medale św. Brata Alberta rozdane

Medal św. Brata Alberta to wyróżnienie nadawane od 1997 r. za niesienie pomocy osobom z niepełnosprawnościami. W 98 rocznicę śmierci św. Brata Alberta (20.VIII.1846 – 25XII.1916) Kapituła Medalu wybrała laureatów za rok 2014. Wyróżnionymi zostali:

- Justyna Kowalczyk, biegaczka narciarska za niesienie pomocy dzieciom chorym na mukowiscydozę, których pieszczotliwie nazywa „mukoludkami”;
- ks. Henryk Zątek, proboszcz parafii w Jawiszowicach (Małopolska), który od wielu lat działa społecznie i charytatywnie na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną na terenie powiatu oświęcimskiego;
- Alain Michel z Lyonu, założyciel fundacji „Przyjaciele Polski” i „Eguilibre”, za prowadzenie już od 30 lat działalności charytatywnej na rzecz osób niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy w Polsce.

Wręczenie medali odbędzie się 9 marca w Teatrze im. Słowackiego w Krakowie, podczas XV Ogólnopolskiego Festiwalu Twórczości Teatralno-Muzycznej Osób Niepełnosprawnych „Albertina”, organizowanego przez Fundację Anny Dymnej Mimo Wszystko i Fundację im. Brata Alberta. [\[O medalu św. Alberta\]](#)

Plac zabaw dla dzieci z niepełnosprawnościami w Płocku [art. 9 - Dostępność]*

Dzięki inicjatywie młodego człowieka z Płocka na placach zabaw dla dzieci montowane są huśtawki i inne urządzenia przystosowane dla dzieci z niepełnosprawnościami. Dzieci poruszające się na wózkach inwalidzkich będą mogły bawić się razem z dziećmi sprawnymi i tym samym integrować z rówieśnikami. Huśtawki dla dzieci na wózkach to nie pierwszy pomysł działacza młodzieżowej rady gminy w Płocku, który sam porusza się na wózku i doskonale zna związane z tym problemy. Na początku poprosił o podjazd na plażę na Sobótce, który powstał w tydzień, a korzystają z niego nie tylko osoby z niepełnosprawnościami, ale także rodziny z wózkami dziecięcymi. Potem zwrócił uwagę, że przydałby się podnośnik basenowy na pływalni miejskiej „Podolanka”. Trzeba w tym miejscu podkreślić życzliwość władz miasta, które bardzo przychylnie przyjmowały zgłoszone propozycje udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami.

(Zdjęcia pochodzą z gazety „Dziennik Płocki” [\[Dziennik Płocki\]](#))

Imprezy żużlowe dostępne dla osób z niepełnosprawnościami [art. 9 - Dostępność]*

Główna Komisja Sportu Żużlowego przeprowadziła w klubach sondaż dotyczący udogodnień dla kibiców niepełnosprawnych na stadionach żużlowych. Z otrzymanych informacji wynika, że w wielu ligowych ośrodkach, zwłaszcza nowych lub po modernizacji, funkcjonują udogodnienia dla kibiców z niepełnosprawnościami. Stadiony dysponują specjalnie przygotowanymi miejscami, podjazdami na koronę, są wyposażone w dostosowane toalety. Wejścia na obiekty, dedykowane dla osób z niepełnosprawnościami są szersze, a czynniki biletów są umieszczone na wysokości osoby siedzącej na wózku. Efektem zebranych informacji będzie raport pt. „Stadion żużlowy przyjazny kibicowi niepełnosprawnemu”. Więcej informacji na stronie: [\[Polski Żużel\]](#).

Osoby z niepełnosprawnościami udzielają pierwszej pomocy

W Centrum Kongresów i Rekreacji „Orle Gniazdo” w Szczyrku od 2011 roku organizowane są dla osób z niepełnosprawnościami - pracowników zakładów pracy chronionej warsztaty z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Co roku bierze w nich udział 60-70 osób, które pod okiem ratowników uczą się udzielania przedmedycznej pomocy poszkodowanym. Coraz częściej wraz z nimi w zajęciach biorą udział pracodawcy. Osoby z niepełnosprawnościami są bardziej uwrażliwione na potrzebę niesienia pomocy. Bardzo często oni sami oczekiwali na pomoc innych i dlatego gdy w ich otoczeniu zdarzy się wypadek, to jako pierwsi reagują. Organizatorzy warsztatów z pierwszej pomocy chcą zmotywować swoich kursantów do stałego

doskonalenia umiejętności, wpadli na pomysł zorganizowania I Ogólnopolskich Paramistrzostw Pierwszej Pomocy. Takie zawody odbyły się w dniach 25-27 stycznia 2015 r. Startowało 9 czteroosobowych drużyn. W organizacji imprezy wzięli udział: Klub Niepełnosprawnego Honorowego Dawcy Krwi PCK „Dar Życia”, działający przy Oddziale Rejonowym PCK w Bielsku Białej, Bielskie Pogotowie Ratunkowe, GOPR Grupa Beskidzka, Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej, Katedra i Oddział Kliniczny Chirurgii Ogólnej, Bariatrycznej i Medycyny Ratunkowej w Zabrze, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Oddział Śląski Polskiego Towarzystwa Medycyny Ratunkowej. Więcej informacji w artykule prasowym: [\[Dziennik Zachodni\]](#)
[\[Relacja z zawodów\]](#)

Z wizytą w Wielkiej Brytanii. Czy markety w Polsce też by tak mogły? [art. 9 - Dostępność]*

Pan Mirosław, który jest osobą niepełnosprawną podczas wizyty u córki w Wielkiej Brytanii wybrał się wraz nią na zakupy. Jakież było Jego zdziwienie, kiedy personel sklepu na widok niepełnosprawnego nie tylko nie okazał niezadowolenia, ale zaproponował wózek inwalidzki ułatwiający zrobienie zakupów. Sklep posiadał 4 wózki elektryczne i 5 standardowych, do wyboru, w zależności od potrzeb osoby korzystającej. I to zupełnie nieodpłatnie.

[\[Film Pana Mirosława\]](#)

Patronaty

„Podnoszenie jakości edukacji osób z wieloraką niepełnosprawnością. Rozwiązania systemowe w placówce, regionie, kraju” [art. 24 – Edukacja]

Rzecznik Praw Obywatelskich objęła Honorowym Patronatem konferencję pt. „Podnoszenie jakości edukacji osób z wieloraką niepełnosprawnością. Rozwiązania systemowe w placówce, regionie, kraju”, która odbędzie się 8 maja 2015 r. w auli Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Konferencja zorganizowana jest przez Zespół Szkół Specjalnych Nr 11 w Krakowie z okazji 25-lecia istnienia placówki. Podczas konferencji uczestnicy podzielą się doświadczeniami i będą dyskutować nt. wypracowanych standardów edukacji osób z wieloraką niepełnosprawnością.

[\[Informacja o konferencji\]](#)

„Wokół pacjenta onkologicznego. Prawne, etyczne i społeczne aspekty leczenia nowotworów” [art. 25 – Zdrowie]

Honorowym Patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich została objęta Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Wokół pacjenta onkologicznego. Prawne, etyczne i społeczne aspekty leczenia nowotworów”, która odbędzie się 28 lutego 2015 r. w Krakowie. Konferencję zorganizowało Koło Naukowe Prawa Medycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Celem konferencji jest przeprowadzenie gruntownej, analitycznej i wielopłaszczyznowej dyskusji na temat sytuacji pacjenta onkologicznego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem obowiązujących w tym przedmiocie regulacji prawnych. Więcej informacji: [\[Koło Naukowe Prawa Medycznego UJ\]](#), [\[Zwrotnik raka\]](#)

Warto wiedzieć / Ciekawostki

Zasady kształtowania przestrzeni dostępnej [art. 9 – Dostępność]*

Windy wg wytycznych projektowania bez barier (c.d.)

Drzwi:

- Drzwi windy powinny otwierać się i zamykać automatycznie.
- Drzwi powinny być wyposażone w system zatrzymujący ich zamykanie i otwierający je, jeżeli jakkolwiek przedmiot lub osoba przeszkodzi w ich zamknięciu.
- System powinien być oparty na czujnikach (np. podczerwień) zatrzymujących zamykanie drzwi jeszcze przed kontaktem fizycznym z przedmiotem lub osobą.

Wymiary kabiny (rozporządzenie ministra infrastruktury § 193 ust. 2a):

- Kabina dźwigu powinna mieć szerokość co najmniej 1,1 m i długość 1,4 m.
- Po obu stronach kabiny powinny znajdować się ciągłe poręcze, a ich górna część powinna znajdować się na wysokości 90 cm.
- Drzwi do kabiny powinny mieć szerokość 90 cm.
- Na ścianie przeciwnej do drzwi wejściowych należy umieścić lustro.

Platformy pionowe i ukośne:

Miejsce:

Platformy można stosować zamiast pochylni lub windy w przypadku:

- udostępnienia osobom niepełnosprawnym zaplecza w teatrach, operach itp.
- pomieszczeń rzadko używanych, niedostępnych dla wszystkich użytkowników.
- gdy brak miejsca, zalecenia konserwatora zabytków lub inne względy praktyczne nie pozwalają na wprowadzenie pochylni lub windy.

Wymiary:

Minimalna ilość miejsca dla podnośnika pionowego lub ukośnego powinna wynosić 90x120 cm.

Korzystanie

z

platform:

Jeżeli przy wejściu została zamontowana platforma, powinna umożliwiać samodzielne wejście, obsługę i zejście osobie niepełnosprawnej.

Źródło: Wydawnictwo Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji „Projektowanie bez barier – wytyczne”

* W nawiasach podano numery artykułów Konwencji, z którymi związana jest informacja.

www.rpo.gov.pl

[złóż wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich](#)

Uwaga: Opinie i życzenia dotyczące newslettera prosimy przysyłać na adres - [newsletter-kpon](#)

Niniejsza wiadomość jest własnością Biura Rzecznika Praw Obywatelskich i może zawierać informacje poufne i/lub chronione prawem. Każde nieautoryzowane kopiowanie, ujawnianie lub rozpowszechnianie załączonej informacji jest zabronione. Jeśli otrzymali Państwo tę wiadomość przez pomyłkę, prosimy o poinformowanie nadawcy i usunięcie jej z komputera.

This e-mail is the property of the Office of the Human Rights Defender and as such, it may contain information which is confidential and/or protected by law. Unauthorised copying, disclosure, or publication of the appended information is prohibited. If you have received this e-mail by mistake, please inform its sender and delete it from your PC.